

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.

Pentru economi numai 4 cor. pe an.

Pentru România pe an 15 Lei.

Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifa cu prețuri foarte moderate.

Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă.

Fiți voinici, Români! Să biruiți!

Alegători Români!

De aproape 40 de ani de când în țările Coroanei ungare popoarele să folosesc de dreptul de a-și alege deputații pentru sfatul cel mare al țării, unde să făuresc legile și unde să croește soarta spre bine sau spre rău a popoarelor țării, — nici-odată alegerile de deputați nu au avut o mai mare însemnătate, ca cele de acum!

Că nu-'s acestea alegeri în zile de rînd și pentru o dietă de toate zilele, — ci-'s alegeri pentru o dietă, care are să facă epocă, stare și rupere de cărare, în viața și în drepturile popoarelor ce alcătuiesc statul!

Că întregă temelie, vatra pe care răzîmă toată mișcarea grelei mașinării a statului, este dreptul de alegere de deputați a popoarelor.

În mâinile deputaților e pusă puterea de a croi poporul legile după cari să trăiască, să se fericască, să i-să facă binele ori să fie tras în roată!

Că deputații merg în dietă ca avînd împuternicire dela tot poporul de a face acolo legile după cum îi îndeamnă mintea și inima lor, și legile acelea de-ar fi bune, de-ar fi rele, să zic făcute din voința poporului întreg, căci aleșii lui, trimiși de el și în numele lui le-au făcut!

Până acum legea a dat drept de ales numai la o parte a poporului, la cei mai cu prindere.

Azi guvernul are poruncă a schimba această lege învechită și a da drept de alegere la întreg poporul, că dacă în numele lui să zice că să fac legile, să și aibă dară toți dreptul de a alege pe făcătorii de legi.

Stăm, așadar' la o rumpere a cărării, la o pornire pe drum mai larg și mai bun! Dar' asta încă afirmă dela deputații cari vor face legea cea nouă. De-or fi ei oameni vrednici, vor face noua lege cu totul spre binele popoarelor, de-or fi niște mișei. vor face-o iară așa, ca tot numai ei, o mână de domni și bogătași, să poată trage folosul din ea!

Și deputații cari să facă acea lege nouă, pe 50 ori pe 100 de ani, sunt deputații pe care acum îi aleg cercurile!

În mâinile acestora vor fi puse foarfecile cu cari să croiască în bine ori tot în rău, dreptul poporului!

Deputații cei doriți de guvern, sunt tot oameni cari n'au gînd bun pentru aducerea acestei legi. Ei vreau s'o facă tot

grea și asupritoare pentru popoarele nemaghiare ale țării!

Iacă de ce am zis și zicem: Alegători români! fiți cu ochii n patru și nu vă mai lăsați momiți ori cumpărați de oameni străini de sufletul poporului nostru, că dacă azi nu veți înțelege glasul strigător al maicii națiuni, care desnașdăuită strigă pe toți fiii săi să vină la luptă în jurul celor buni ai ei, — apoi noi înșine ne peteluim iarăși soarta spre perire pe cel puțin jumătate de veac!

Pe cînd de vom alege acum în toate cercurile românești numai deputați naționali — aceia ajunși în dietă în număr de ajuns, vor putea înfrîna pornirile păcătoase la aducerea legii celei nouă, și vor zmulge și poporului român drept de opotrivă cu a poporului unguresc și a altora!

Că zilele grele sunt și că ciasuri de primejdie trec peste noi, să poate înțelege și de acolo, că azi toată națiunea română e oare-cum alarmată și sărită în picioare și a pornit luptă mare și încordată în 46 de cercuri de alegere, în care Românilor li-s'ar cădea să fie la putere, că ei sunt mai mulți în acele cercuri. Și în toate e luptă grea pentru a le cuceri, ca prin aceea bravii noștri fii să poată lupta cît mai voincește în ciasurile cele grele în dietă, cînd inimi de păgîni vor cerca să muște și să rumpă din drepturile ce s'ar cădea și neamului nostru, în marginile legii celei nouă!

De aceea acum în preajma alegerilor, în ajunul lor, vă strigăm încă odată, Românilor de pretutindenea, dorind tuturor să se întoarcă de pe cîmpul de luptă, încununăți cu cununii de verde brad biruitor:

**Fiți voinici, Români!
Să biruiți!**

N'auziți, Români?

N'auzi, Române, cum răsună, ba ciocotește văzduhul de-asupra noastră?

Zeci de glasuri strigătoare să încrucișează azi pe de-asupra capetelor noastre, despiciind văzduhurile și străbătînd toate văile și plaiurile pe care să găsesc suflete românești.

S'au trezit glasurile tuturor fiilor mari ai neamului. Chiar glasurile celor din morminte s'au ri-

dicat și strigă pe noi, că nu e asta vreme de odichnă, nici de multă gîndire, ci e vremea faptelor, e vremea bărbăției.

Cui nu-'i sună azi mai puternic ca ori-cînd în urechi glasul tunător al poetului de pe înălțimile Carpaților:

*„Deșteaptă-te Române
din somnul cel de moarte!...*

*„Acum ori nici-odată
să dăm dovezi la lume!...*

„Preoți! cu crucea n frunte!...

Și cui nu-'i răsună mai viu și mai adevărat ca altă-dată în urechi glasul celui alt mare poet al neamului, care strigă revoltat contra stării împilate ce îndură mîndrul nostru neam:

*„Sus la munte jos la vale,
Și-au făcut dușmanii cale,
Din Sătmăr până n Săcele
Numai vaduri ca acele!
Vai de biet Român, săracul,
Înapoi tot dă ca racul,
Nici îi merge, nici să ndeamnă,
Nici îi este toamna toamnă,
Nici îi vară vara lui,
Și-'i străin în țara lui!*

*Numai umbra spinului
La ușa creștinului!*

*Cine-a îndrăgit străinii
Mînca-i-ar inima câinii,
Mînca-i-ar casa pustia
Și neamul nemernicia...*

*Toți dușmanii lui să peară
Din hotărâ în hotărâ
Îndrăgi-i-ar ciorile
Și spinzurătorile!*

Înțelegem, precum a înțeles poetul însuși, pe dușmanii politici ai neamului, cari, ca viță, pot fi străini de neamul nostru, dar' pot fi și Români de aceia cari să răslețesc și merg cu dușmanii noștri politici. Și lor tuturor le dorim bunurile din versurile de mai sus!..

Și cine n'auze mai departe dulcele glas de tulnic, farmecător și vrăjind sufletele, venind din Munții cei curați și falnici? E tulnicul dulcelui nostru erou, care chiamă și el poporul român la luptă, la luptă dreaptă și bărbătească:

*Astăzi cu bucurie
Românilor veniți
Pe Iancu în cîmpie
Cu toți să-l însoțiți!...*

Iar' dacă pe Iancu nu-'l avem în mijlocul nostru, sufletul lui îl avem, îl simțim și-'l știm încotro ne călăuzeste, — și sufletul lui viu e în mii de suflete de-al Românilor de azi! Și pe cei cu suflete mai arzătoare, de-ale lui Iancu, noi în linia întîie de foc i-am pus ca căpitani, ca candidați ai noștri, și noi toți cu toate puterile în jurul lor să fim!

*Că... „Jele-'i Doamne cui și cui,
Jele-'i Doamne Muntelui
De sufletul Iancului
Dar'—doar' schimbă-va Dumnezeu
De-a fi și pe gîndul meu!..."*

Guvernul și Români.

— Conferența dela Budapesta. —

„Telegraful Român“ publică pe temeiul de știri sigure, următoarele asupra consfătuirii ce au avut-o cîțiva fruntași români cu ministri la Pesta, săptămîna trecută:

În urma invitării, au mers la Budapesta și Mercuri (în 17 April n.) la orele 4 d. a. s'au prezentat în fața domnului ministru-prezident *Wekerle*: Excelențiile *Lor* domnii *Metropoliți* români *Ioan Meșianu* și *Dr. Victor Mihalyi*, precum și domnii *Parteniu Cozma*, *George Pop de Băsești*, *Dr. Teodor Mihalyi*, *Dr. Vasile Lucaciu* și *Coriolan Bre-diceanu*.

Afară de domnul ministru-prezident *Wekerle* au mai fost prezenți și domnii ministri: conte *Andrássy*, dela interne, conte *Apponyi*, dela culte și instrucțiune publică și *Kossuth*, dela comerț și comunicațiune.

În conferență li-s'a spus fruntașilor români, că nu din inițiativa guvernului, ci la dorința exprimată din partea foștilor deputați naționali români, au fost invitați la această consfătuire, în scopul ca guvernul să cunoască gravaminele Românilor.

Fruntașii români și-au spus apoi pe rînd părerile, inzistînd mai ales asupra mizeriilor ce să fac școalele românești, și apoi asupra neexecutării legii de naționalitate.

În urmă s'a atins chestia alegerilor pentru dietă, și în urma temerilor exprimate din partea Românilor, membrii guvernului au declarat, că nu au intențiunea să împedecă intrarea în parlament a unui număr oare-care de deputați naționali români, din contră, le este chiar dorința să între, pentru-ca guvernul să aibă cu cine să se înțeleagă în privința îndreptării relelor de cari să plîng Români.

În fine s'a ajuns pentru astădată la înțelegerea între guvern și Români, ca în toate comitatele locuite de Români, fruntașii poporului român să pacteze cu ceilalți factori decizători din comitate, în felul cum s'a făcut în comitatul Hunedoarei, unde trei cercuri au fost lăsate pe seama Românilor și trei rămîn celorlalți.

Despre aceasta dl ministru de interne, contele *Andrássy* a promis că va încunoștiința de timpuriu și organele sale din comitate, pentru-ca astfel să fie încungiurate alegerile zgomotoase, împreunate de multe-ori cu ciocniri și bătăi,

și să se pună stavilă corupției și mituirilor.

Conferența a fost de caracter curat informativ, și concluze formale nu s'au luat în nici o direcțiune, precum nici angajamente formale nu s'au luat din nici o parte.

Acesta e rezultatul conferenței pe care au avut-o Mercuri la Budapesta *Metropoliții* români și cîțiva dintre fruntașii poporului nostru cu guvernul unguresc, și știind cu cită nerăbdare li-asteaptă opiniunea publică românească, îl comunicăm în forma aceasta cetitorilor noștri.

Electorate.

Înc'odată

Pace nu înseamnă nelucrare!

— Pentru comitatul Hunedoarei. —

Încă în numărul trecut al foii „Libertatea“ noi am spus din capul locului, fiind vorba de pactul încheiat față cu aceste alegeri, că această pace, nu înseamnă nelucrare! Că noi nu ne încredem orbește în nici un fel de făgăduințe, nici chiar în răvașuri scrise, — ci îndemnăm pe fruntașii poporului să lucreze, să se gătească pentru alegere, ca și cum n'ar fi nici o pace. După zisa vechilor Romani: — „Si vis pacem, para bellum“, adică: „Dacă voești pacea, pregătește-te de războiu!“

Așa zicem și azi. Mai ales că, pe cît vedem, în unele cercuri, pactul a burzuit rău pe sfătoșii patrioți. Ei să zbat și să umflă în pene în chip ridicol, și iau cu ruda cea lungă pe cei din capul administrației, că de ce au lăsat libere de luptă cercurile cele 3 românești!

Neastîmpărații din cercul *Dobrei* au dat de știre lumii și țării, că ei nu vreau să audă de nici o pace, ei iau iarăși războiul contra Românilor, că să simt mai tari ca în trecut și au să-i bată pe Români de nou! Și ca dovadă că asta o vreau, și-au și pus un candidat *kossuthist*, un *Jidan* din Pesta și au pornit cu el prin cerc și a ținut vorbiri-program în vreo 3 locuri iar' îngîmfatul satrap *Vinnă*, solgăbirăul, tună și durdue, că el vrea războiu contra Românilor!

Iar' Ungurii dela *Hațeg* s'au răscolat în toată forma contra candidatului dorit de cei dela *Deva* cari au încheiat pactul. Nu l'au primit. Au pus contra lui pe avocatul *Ajtai* din *Hațeg*. Și *Lázár L.* s'a și retras. Tot așa au luat poziție contra candidatului dela *Hunedoara*. Ba unele știri mai nouă spun, că însuși pactul ar fi pe cale a cădea în nesocotire, și că ne putem încă trezi, cu candidați spri-giniți de aceeași brutalitate a puterii

gători, ca să nu fie năcaz pentru înaintarea întârziată!

IV. In jurul salei.

La intrarea în sala de votare și în jurul ei, să stee cîți-va bărbați de încredere din cei-ce au drept de liberă trecere, ca să nu lase pe agenții străini să mai tragă ori sparie pe alegătorii români!

Contra celor-ce corump ori amenință, bărbații de încredere vor face arătare la președinte.

V. Fără gilceavă.

Alegătorii să se păzească de a da privilegiu gendarmilor să-i alunge ori aresteze. Să fie pacinici, numai purtîndu-și hotărîrea în suflet. Că să poată întîmpla că agenți mișei vin și-i zgîndără, ca să facă vreun scandal, și apoi trimit miliție ori gendarmi să-i alunge din sat, ca pe »revoltați«, până trece alegerea. — De aceea frați alegători români, voi fiți cumînți și pacinici. Din calea nebunului ferește-te!

Taci, dar' fă!

VI. Arestări.

Să poată întîmpla că pe bărbații noștri de încredere, de pe afară, să-i aresteze, ca și prin asta să sparie pe Români. Dar' voi fraților — să nu desnădăjduiți ci mai vîrtos bărbați arătați că sunteți și neînduplecați mergeți pe calea cea dreaptă.

VII. Știri din sală.

Unul din bărbații de încredere din sala de votare, să fie pe Români cari au votat deja (cu noi și contra) și să trimită afară acea listă, ca cei de afară să știe în ori-ce clipă cine mai e, din satul cutare ori cutare, care n'a votat, ca, dacă e de lipsă și să poată, — să alerge după ei pus să scrie din toată comuna și să-i aducă la vot, chiar și din sat, dacă mai e vreme!

VIII. Nu vă risipiți.

Alegătorii noștri să nu să risipească prin case străine. Să stee strînși la un loc, căci văzîndu-să laolaltă, rămîne mai viu curagiul și buna voe de luptă!

Stafetii ce umblă pe afară, să le aducă mereu vești despre cum decurge lupta.

IX. Etatea.

În lista originală fiecare alegător e însemnat ce ocupație are și de cîți ani e.

Un om de încredere să meargă cu lista prin toate cartierile, spunînd alegătorilor care de cîți ani e scris în listă, — și la caz de a-l întreba președintele, fiecare să spună că e de atîția ani, decît e scris în listă — chiar și dacă cifra aceea ar fi cu ceva mai mare ori mai mică de cum să știe el, — ca nu cumva spunînd altă etate, să zică președintele că nu el e cel scris, și să respingă votul.

Abonamentul nostru.

Prețul regulat de abonament al foii „Libertatea“, e 6 cor. Cetitorilor economi din popor, o dăm cu preț redus la 4 cor.

Acolo unde mai mulți vecini să întovărășesc, cel puțin 5 la un loc și cer să le vină foaia la toți 5 sub o legătură — adică 5 foi, ori mai multe, sub aceeași fașie și adresă, — fiindcă cruțăm și noi la postă și la lucru administrației, — o dăm cu preț redus de 1 fl. 20 cr. (2 cor. 40 fil.) una fiecare foaie.

(Domnii inteligenți cu prindere mai bună, sunt rugați a nu să folosească imbiete economilor, ci a plăti prețul întreg de 6 cor., căci numai așa putem face cetitorilor din popor atari favoruri de preț).

„Foaia Interesantă“ să dă deosebit cu 1 cor. pe an peste prețul „Libertății“ din toate formele de sus, ori apoi să vinde cu 1 cor. numărul, unde să cer mai multe spre vînzare. Să trimită cu „Libertatea“ sub aceeași legătură, dar' numai celor-ce trimit prețul ei deosebit peste prețul de mai sus al „Libertății“.

Cei-ce nu vreau să aibă și „Foaia Interesantă“, pot abona „Libertatea“ și numai singură.

Cu o „Libertate“ pot merge încă 3-4 „Foi Interesante“, pe care abonentul le procură pentru oarecari vecini ai săi.

Publicare de concurs.

Pentru zidirea bisericii ortodoxe române din Singătîn, proto-

popiatul Mercurei să escrie concurs public pe ziua de 23 April st. v. (6 Maiu st. n.) 1906, la 2 oare d. a., pe lângă următoarele condițiuni:

1. Zidirea să dă în întreprindere prin licitațiune minuendă.

2. Prețul de strigare e de 7.000 coroane, afară de materialul de peatră, cărămidă, var, nășip, țiglă, ciment și apa trebuincioasă la facerea tinciuelei, pe care îl dă comuna bisericească.

3. Licitații au să depună vadiu de 10% în bani gata sau hîrtii de valoare.

4. Să pot face și oferte în scris.

5. Comitetul parochial își rezervă dreptul de a da în întreprindere zidirea bisericii aceluia dintre concurenți, care îi mai convine, fără considerare la ofert și fără a-și motiva purcederea față de ceilalți.

6. Licitațiunea, respective contractul pentru întreprinzător intră în valoare de drept îndată după iscălire; — iar' pentru comuna bisericească numai după aprobarea Preavenatului Consistor Archidiecezan din Sibiu.

7. Planul preliminarul de spese și specificul lucrărilor, precum și condițiunile de edificare să pot vedea ori-și-cînd la oficiul parochial ort. român subsemnat.

Singătîn, la 4/17 April 1906.

Oficiul parochial ort. român: Ioan Dălan, paroch.

Vidi: Avr. S. Pecurariu, protopresbit.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

Situațiunea sumară.

Table with columns for dates (1905, 1906) and sections for ACTIVE and PASIV, listing various financial items and their values.

Pășune!

În pășunea moșiei familiei Iancu din Bobalna, să primesc VITE ÎN PAȘUNE și anume cornute: până la doi ani cu 12 cor. de cap, dela doi ani în sus cu 16 cor. de cap; iar' cal dela un an în sus cu 20 cor. de cap.

familiei Iancu din Bobalna.

Cumpărați:

POEZII

de Victor Bontescu

un volum elegant și bine apreciat, franco cu — Cor. 1.60.

„RAZE DE LUNĂ.“

nuvele și schițe de V. E. Moldovan,

cu subiecte alese din viața poporului român, de sus și de jos, franco — Cor. 1.60.

Doi elevi de prăvălie

să primesc îndată în prăvălia mixtă (ferărie, spe-cerie și galanterie), a subscrisului. Să fie Români din casă bună, să știe în scris și cetit limba română și maghiară.

Condiții bune.

Ioan Comloși

comerciant în Dobra (Hunyad-Dobra)

3-5

Noroc enorm la Török!

NEÎNTRECUT

e norocul care favorizează colectura noastră principală. Deja am plătit onorațiilor noștri cumpărători în timp mai scurt mai mult de 25 milioane coroane de cîștiguri, între acestea cele mai mari cîștiguri, anume:

de 2-ori marele premiu de 600.000 coroane cîștigul cel mai mare de 400.000 coroane

cum și cîștiguri 5 a cor. 100.000, 3 a 90.000, 2 a 80.000, 3 a 70.000, 3 a 60.000, mai multe a 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000, 15.000, și afară de aceste încă alte multe cîștiguri mari a 10.000, 5000, 3000, 2000, 1000, 500 cor. etc.

Recomandăm deci a participa la loteria de clasă, cea mai bogată în șanse de cîștig în lumea întreagă și a comanda la noi un los de noroc. În viitoarea, a 18-a, loterie de clase să vor trage

125.000 losuri cu 62.500

de cîștiguri în bani și anume în total în suma enormă de 16 milioane 457.000 coroane.

Bestellen Sie die bei Ihrem

Namen stehende Glücksnummer!

Table listing names and corresponding numbers for a lottery draw.

Cel mai mare cîștig ev. 1.000.000 cor. Special 1 premiu cu 600.000 1 cîștig a 400.000 1 a 200.000, 2 a 100.000 2 a 90.000, 2 a 80.000, 2 a 70.000, 2 a 60.000, 1 a 50.000, 3 a 40.000 3 a 30.000, 6 a 25.000, 9 a 20.000, 13 a 15.000, 44 a 10.000 și încă multe altele.

Piătirea losului original de clasă conform planului I. este: Pentru 1/2 los original 75 cr. (Cor. 1.50), ptru 1/4 los original fl. 1.50 (Cor. 3) Pentru 1/2 los original 3 fl. (Cor. 6), pentru 1/4 los original 6 fl. (Cor. 12).

și aceste să vor expeda cu rambursă sau după trimiterea banilor Planuri oficioase gratis. Comande la losurile de mai sus rugăm a ni-să trimitte cu deplină încredere până în

6 Maiu a. c.

A. Török & Co.

cea mai mare întreprindere cu loterie de clasă a Ungariei

BUDAPESTA,

Despărțămintul de loterie de clasă a colecturei noastre principale.

Centrală: Theresienring 46/a. I. Filială: Waitznering 4/a.

II. Filială: Museumring II/a.

„Tipografia Nouă“, în Orăștio

CANCELARIA ARCHITECTULUI ROMÂN:

IOAN NIGA.

Ar ad, József főherceg-ut 1 sz. (lângă „Victoria“).

Pregătește planuri și specificări de spese pentru edificii publice și private, primește lucrări în sfera arhitecturii mai înalte, cenzurări, colaudări. Ca specialist în ritul nostru oriental, edifica și restaurează biserici în mod artistic, din care cauză îl recomandăm îndeosebi dlor parochi. Trimitte planuri, schițe, specificări și servește în lucrări arhitectorice cu deslușiri gratuite

Editor și redactor responsabil: Stefan Popp.